

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

07-06-121 S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Формування регіонального бюджету		Formation of the regional budget	
Шифр за ОП	BB13	Code in Degree Programme	
Освітній рівень бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Публічне управління та адміністрування	28	Field of Knowledge Public Management and Administration	
Спеціальність Публічне управління та адміністрування	281	Field of Study Public Management and Administration	
Освітня програма Публічне управління та адміністрування		Degree Programme Public Management and Administration	

Рівне–2024

Силабус навчальної дисципліни «Формування регіонального бюджету» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» Рівне. НУВГП. 2024. 9 стор.

ОП на сайті університету: <https://ep3.nuwm.edu.ua/20943/>

Розробник силабусу: *Мельник Лариса Михайлівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного врядування*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «30» серпня 2024 року

Завідувач кафедри: *Тихончук Леся Хотіївна, д.держ.упр., доцент.*

Керівник ОПП: *Антонова Світлана Євгеніївна, к.е.н., доцент, доцент.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ЕіМ
Протокол № 1 від «24» вересня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Ковшун Н.Е., д.е.н., професор.*

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Формування регіонального бюджету

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти   бакалавр

Освітня програма	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
Спеціальність	<i>281 «Публічне управління та адміністрування»</i>
Рік навчання, семестр	<i>4 1</i>
Кількість кредитів	<i>4</i>
Лекції:	<i>22 (6)</i>
Практичні заняття:	<i>20 (4)</i>
Самостійна робота:	<i>78 (110)</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна, заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор

*Мельник Лариса Михайлівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного
врядування Національного університету
водного господарства та
природокористування*

Вікіситет	<i>https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/ Мельник_Лариса_Михайлівна</i>
ORCID	0000-0003-1731-1860
Канали комунікацій	<i>l.m.melnyk@nuwm.edu.ua тел. 068-025-97-35 Актуальні оголошення на сторінці дисципліни в системі MOODLE</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі	<i>Даний курс орієнтований на опанування студентами знань щодо теоретико – методологічних основ і організаційно – правового механізму формування регіональних бюджетів. Метою навчальної дисципліни є набуття знань про сутність і роль регіональних бюджетів у фінансовій системі України; методи формування їх доходів; планування та фінансування видатків; міжбюджетні відносини та їх складові; засвоєння теоретичних основ управління регіональними бюджетами.</i>
---	--

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	<i>https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=860</i>
---	--

Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	Вивченню даної дисципліни передують вивчення таких дисциплін як: «Публічна статистика», «Публічне управління територіальними громадами», «Публічне управління регіональною політикою»; а отримані знання будуть використовуватись при вивченні дисципліни «Публічне управління фінансово-економічною політикою», при проходженні переддипломної практики та виконанні кваліфікаційної роботи.
Компетентності	ЗК 9.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності) ФК6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій. ФК15. Здатність розробляти, узагальнювати, аналізувати економічні, фінансові й бюджетні показники стану та розвитку територій (держави, регіону, міста, села, територіальних громад, тощо) та формувати пропозиції щодо їх покращання.
Програмні результати навчання	ПРН11. Уміти відшукувати та узагальнювати інформацію, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції. ПРН16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

Структура та зміст освітнього компонента

1. Структура освітнього компонента

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		денна форма				заочна форма			
		усього	в т.ч.			усього	в т.ч.		
			л	пр	ср		л	пр	ср
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування бюджетів територіальних громад									
1	Сутність місцевих фінансів та їх роль у фінансовій системі України	13	2	2	9	13	1	-	12
2.	Регіональна фінансова політика	13	2	2	9	13	1	-	12
3	Економічний зміст та значення місцевих бюджетів	13	2	2	9	13	-	1	12
4	Організація бюджетного процесу	13	2	2	9	14	1	-	13
5	Формування доходної частини місцевих бюджетів	14	4	2	8	14	-	1	13
	Разом за змістовим модулем 1	66	12	10	44	67	3	2	62
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи управління регіональними бюджетами									
6	Управління видатками місцевих бюджетів	16	4	4	8	13	-	1	12
7	Міжбюджетні відносини та їх складові	13	2	2	9	14	1	1	12
8	Управління регіональними фінансами	13	2	2	9	13	1	-	12

9	Управління регіональними фінансами в зарубіжних країнах	12	2	2	8	13	1	-	12
	Разом за змістовим модулем 2	54	10	10	34	53	3	2	48
	Всього годин	120	22	20	78	120	6	4	110

2. Програма ОК

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи формування регіональних бюджетів

Тема 1. Сутність місцевих фінансів та їх роль у фінансовій системі України

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Сутність місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Фінанси органів місцевого самоврядування. Правові і організаційні засади місцевих фінансів. Бюджетний кодекс України. Закон України «Про Державний бюджет». Закон України «Про місцеве самоврядування». Рішення місцевих рад про місцеві бюджети <i>Література [1,2,3,6,8,9,19]</i>
РН 11		

Тема 2. Регіональна фінансова політика

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Сутність державної регіональної політики та її роль у забезпеченні стабільності регіонів. Фінансова незалежність місцевого самоврядування. Зміст і значення фінансової політики органів місцевого самоврядування. Бюджетна політика на місцевому рівні. <i>Література [1,2,3,5,6,7,11,19]</i>
РН 11, РН 16		

Тема 3. Економічний зміст та значення місцевих бюджетів

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Бюджетна система. Бюджетні відносини. Принципи бюджетного устрою. Сутність місцевих бюджетів. Роль і функції місцевих бюджетів. Структура місцевих бюджетів. <i>Література [1,2,3,5,6,7,11,19]</i>
РН 11		

Тема 4. Організація бюджетного процесу

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Середньострокове бюджетне планування. Сутність програмно-цільового методу формування місцевих бюджетів. Бюджетний процес. Учасники бюджетного процесу. Бюджетний період. Етапи формування місцевого бюджету. <i>Література [1,2,3,5,8,9]</i>
РН 11, РН 16		

Тема 5. Формування доходної частини місцевих бюджетів

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 4 практ. - 2	Бюджетна класифікація. Порядок формування доходів місцевих бюджетів. Склад доходів місцевих бюджетів. Характеристика власних і закріплених доходів. Розподіл окремих видів податку між рівнями бюджетів. Склад і структура податкових надходжень. Склад і структура неподаткових надходжень. Практика місцевого оподаткування. Склад місцевих податків і зборів. Порядок формування податку на нерухомість, єдиного податку. Порядок формування збору за місця паркування транспортних засобів, туристичного збору. Проблеми реформування місцевого оподаткування. <i>Література [1,2,3,5,6,7,12,16,18,]</i>
РН 11, РН 16		

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи управління регіональними бюджетами

Тема 6. Управління видатками місцевих бюджетів

Результати навчання	Кількість годин: лекції – 4 практ. - 4	Сутність видатків та їх класифікація. Методи і види бюджетного фінансування. Економічна класифікація видатків. Функціональна класифікація видатків. Критерії розмежування видатків між місцевими бюджетами. Організація роботи з виконання бюджету. Касове виконання бюджету. Розпорядники бюджетних коштів. Пріоритети у витрачання коштів місцевих бюджетів. Характеристика видатків на освіту, охорону здоров'я та соціальний захист, на духовний та фізичний розвиток. Видатки місцевих бюджетів пов'язані з економічною діяльністю та утримання житлово – комунального господарства. Інвестиційна складова місцевих бюджетів. Роль видатків місцевих бюджетів у фінансуванні заходів соціального спрямування. <i>Література [1,2,3,4,6,9,11,14,15]</i>
РН 11, РН 16		

Тема 7. Міжбюджетні відносини та їх складові

Результати навчання РН 11, РН 16	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Зміст міжбюджетних відносин та особливості їх організації. Сутність і стан фінансового вирівнювання. Бюджетне регулювання, його цілі та методи. Види міжбюджетних трансфертів. Порядок розрахунків обсягів дотацій вирівнювання з державного бюджету місцевим бюджетам. Індекс відносної податкоспроможності. Реформування міжбюджетних відносин в Україні. <i>Література [1,4,9,16,17]</i>
--	--	--

Тема 8. Управління регіональними фінансами

Результати навчання РН 11	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Сутність управління місцевими фінансами. Суб'єкти та об'єкти управління. Структурні складові управління місцевими фінансами. Методи здійснення управління. Стратегічне та оперативне управління місцевими фінансами. Принципи управління. Види управління. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів. Функції Державної казначейської служби на місцевому рівні. <i>Література [1,2,3,7,8,10,11,12,13,14,18,]</i>
-------------------------------------	--	--

Тема 9. Управління регіональними фінансами в зарубіжних країнах

Результати навчання РН 11	Кількість годин: лекції – 2 практ. - 2	Принципи організації місцевих фінансів у зарубіжних країнах. Форми та методи фінансового забезпечення місцевого самоврядування в зарубіжних країнах. Моделі міжбюджетних відносин, які використовуються у світовій практиці. Бюджетні трансферти в системі взаємодії різних рівнів влади. Застосування світового досвіду організації місцевих фінансів в Україні. <i>Література [2,3,7,8,10,11,12,13,14,18,19]</i>
-------------------------------------	--	---

Форми та методи навчання

Використовуються такі методи викладання та технології: тренінги, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження та інші.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання та структура оцінки

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно та якісно виконати завдання з дисципліни, вчасно здати модульні контролі знань та виконати курсову роботу.

За вчасне та якісне виконання завдань з дисципліни «Формування регіонального бюджету», студент отримує такі обов'язкові бали:

- 40 балів за виконання індивідуального завдання;
  - 20 балів за письмове опитування;
  - 20 балів – модуль 1;
  - 20 балів – модуль 2.
- Усього 100 балів.

Студенти можуть отримати **додаткові** бали за: виконання рефератів, есе дослідницького характеру за темою курсу. Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. **Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.**

Модульний контроль проходить у формі тестування. У тесті 30 запитань різної складності: рівень 1 – 25 запитань по 0,5 бали (12,5 балів), рівень 2 – 4 запитання по 1 балу (4 бали), рівень 3 – 1 запитання по 3,5 бали (3,5 бали). Усього – 20 балів.

Критерії оцінювання індивідуального завдання

Критерії оцінювання

у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа

завдання не виконано	0 %
завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення	40%

	<i>завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці, порушені терміни виконання та вимоги до оформлення</i>	<i>60%</i>
	<i>завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо)</i>	<i>80%</i>
	<i>завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень</i>	<i>100%</i>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456–VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Миськів Г. Бюджетна система : теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях) : навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. – 272 с.

3. Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д. е. н., проф. М. І. Карліна. Електронне видання. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.

Допоміжна література

4. Впровадження гендерно орієнтованого підходу в бюджетний процес органів місцевого самоврядування: практичний посібник . Проект «Партнерство для розвитку міст». Київ.2021. 61 с.

5. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.

6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997 / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997. № 24. 170 с.

7. Мельник Л.М., Дума В.Л. Формування бюджетного потенціалу місцевих фінансів: монографія. Київ: Кондор, 2019. 216 с.

8. Овчаренко Т. Особливості формування та виконання бюджету об'єднаних територіальних громад. Міжнародний центр перспективних досліджень, 2017. 136 с.

9. Онищук І. Місцеві бюджети. Проект «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку». 2018. 36с.

10. Melnyk, L. (2020). A value-oriented approach to portfolio management of regional development projects and their financial support. (Ціннісно-орієнтований підхід до управління портфелем проектів регіонального розвитку та їх фінансового забезпечення). /Kostiukevych, R., Melnyk, L., Krulický, T., Kostiukevych, A., & Melnyk, L. Journal of International Studies, 13(4), 155-170. doi:10.14254/2071-8330.2020/13-4/11 URL:https://www.jois.eu/index.php?655_en_a-value-oriented-approach-to-assessing-regional-economic-development-projects

11. Мельник Л.М. (2022). Роль бюджетної безпеки у забезпеченні стабільності фінансової системи України. / Дума В.Л., Кондрацька Н.М. Вісник НУВГП. Економічні науки. 2022.№ 4. С.90-100. URL: <https://visnyk.nuwm.edu.ua/index.php/econ/issue/view/86>

12. Мельник Л.М., Тихончук Л.Х. Оцінка фінансової самостійності місцевих бюджетів України.Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України : колективна монографія /За заг. ред. Мельника Л.В. Частина 3. Київ: Кондор, 2022, 324 с. (Особистий внесок автора п.2.3, с.111-121.) URL: <https://ep3.nuwm.edu.ua/26246/>

13. Мельник Л.М. Критеріальні підходи до оцінювання бюджетної безпеки на регіональному рівні. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України : колективна монографія /За заг. ред. Мельника Л.В. Частина 2. Київ: Кондор, 2021, 200 с.(особистий внесок автора п.2.2, с.60-71)

14. Методичні рекомендації щодо механізмів участі громадськості у бюджетному процесі на місцевому рівні. Затверджено Наказом міністерства фінансів 3 березня 2020 року № 94.

15. Піхоцька, О.М. Використання коштів державного фонду регіонального розвитку. Ефективна економіка, 2021, № 11.

16. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

17. Прогнозування та управління соціально-економічними процесами в регіоні : монографія / за наук. ред. В. С. Загорського Львів: ЛРІДУНАДУ, 2016. 238 с.

18.Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі на рівні місцевих бюджетів: практичний посібник. Київ: ІБСЕД, 2016, 25с.

19. Ткачук І. Г. Т48 Державні фінанси : підручник Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2015. 510 с.

Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Законодавство України: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws 2. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ 3. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: https://bank.gov.ua/ 4. Міністерство фінансів України : офіційний веб-сайт. URL: https://www.mof.gov.ua/uk 5. Рахункова палата Верховної ради України. Офіційний веб-сайт. URL: https://rp.gov.ua/home/
----------------------	--

Поєднання навчання та досліджень	<p>Студенти мають можливість додатково отримати бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до написання та опублікування наукових статей з тематики курсу.</p> <p>В освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача курсу, що опубліковані у наукових працях: https://scholar.google.com.ua/citations?user=g9neY2gAAAAJ&hl=uk&oi=sra</p>
----------------------------------	---

ПОЛІТИКА ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	<p>Аналітичні навички, формування власної думки, здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, здатність до комплексного вирішення проблеми, здатність оцінювати ризики та приймати рішення, управлінські якості та інші.</p>
--	--

Дедлайни та перескладання	<p>Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно Порядку ліквідації академічних заборгованостей здобувачів вищої освіти у Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція). https://en3.nuwm.edu.ua/30369/</p> <p>Перездача модулівних контролів здійснюється згідно http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenty.</p> <p>Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/</p>
---------------------------	--

Правила академічної доброчесності	<p>За списування під час проведення модульного контролю чи підсумкового контролю, студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.</p> <p>За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.</p> <p>Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnisti</p>
-----------------------------------	--

Неформальна та інформальна освіта	<p>Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно Положення про неформальну та інформальну освіту в Національному університеті водного господарства та природокористування https://ep3.nuwm.edu.ua/28363/. Також студенти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.</p>
-----------------------------------	--

Вимоги до
відвідування

Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу то студенту не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://eр3.nuwm.edu.ua/6226/>.

При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=860>.

Здобувачі без обмежень можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки.

Автор
Доцент

Лариса МЕЛЬНИК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1335
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC00304000009B6C3700C8C2C100